

Zadovoljstvo radijskih nakladnika Fondom za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija

Prethodno priopćenje, DOI 10.22522/cmr20200259, primljeno 27. studenoga 2020.
UDK 336.1:004.087-027.541

.....

Vanja Gavran

Agencija za elektroničke medije, Zagreb, Hrvatska.

E-adresa: vanja.gavran@aem.hr

.....

Sažetak

Hrvatska medijska slika dosta je šarolika. Broj medija raste iz godine u godinu, poglavito elektroničkih medija. Kako bi se u tom velikom broju medija kvalitetno održavali regionalni i lokalni mediji, tj. njihovi kvalitetni sadržaji, potrebno ih je financijski poticati. U ovom je radu stoga predstavljen Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnost elektroničkih medija u Republici Hrvatskoj čija je svrha poticanje programa regionalnih i lokalnih elektroničkih medija. Predstavljeni su i rezultati istraživanja o zadovoljstvu medijskih nakladnika Fondom, konkretno radijskih nakladnika, a koje je u listopadu ove godine provela Agencija za elektroničke medije.

Ključne riječi: Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnost elektroničkih medija, Agencija za elektroničke medije, Zakon o elektroničkim medijima, radijski nakladnici

1. Uvod

Imati medij, proizvoditi i emitirati medijske sadržaje nije nimalo ni jednostavno ni jeftino. Reklo bi se da je medij „skupa igračka“ koja u današnjem vremenu traži sve veću kvalitetu i samih sadržaja, ali i produkcije, što dakako zahtjeva i značajna financijska sredstva. Sve je veći broj medija pa oni „klasični“ mediji vode ozbiljnu marketinšku utrku s „novim“ medijima, koji zapravo odavno nisu novi. Sve više oglašivača svoja sredstva usmjeravaju na internet, elektroničke publikacije, ali i druge platforme, društvene mreže, koje po zakonu i nisu mediji, već privatne platforme, ali u praktičnom smislu oni imaju visok učinak na publiku. Sve to bitno utječe i na kvalitetu medijskih sadržaja u Republici Hrvatskoj te stoga postoje „mehanizmi“ koji potiču raznovrsnost i pluralizam medija, a ujedno i kvalitetno novinarstvo. U ovom radu bavimo se jednim takvim „mehanizmom“, Fondom za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija. Cilj rada je predstaviti sam Fond, njegov ustroj, djelovanje i financijske pokazatelje, a potom i rezultate istraživanja o zadovoljstvu elektroničkih medija Fondom, a koje je u listopadu 2020. godine provela Agencija za elektroničke medije.

Ovim istraživanjem, koje je prvi put među svim dionicima Fonda provela Agencija za elektroničke medije, željelo se prikupiti osnovne informacije i stavove samih nakladnika o Fondu, kako bi se vidjele i mane i vrline Fonda te kako bi se neki dijelovi Fonda unaprijedili. U istraživanju se polazilo od glavne pretpostavke da Fond, odnosno sredstva predviđena za poticanje raznovrsnog novinarstva čine značajan financijski dio poslovanja medijskih nakladnika te time bitno utječe na samu kvalitetu proizvedenih emisija, ali i opstojnost medija u Republici Hrvatskoj. Druga glavna pretpostavka je da su medijski nakladnici u cjelini zadovoljni Fondom i sredstvima koja dobivaju iz njega. U ovom radu predstavljen je dio istraživanja koji se odnosi na stavove radijskih nakladnika, a jedan broj pitanja, tj. odgovora nije uvršten u ovom radu i bit će dostupan u cjelovitoj studiji Agencije za elektroničke medije.

2. Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija

Prije nego pojasnimo što je Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija treba definirati sam pojam „elektronički medij“ u hrvatskom zakonodavstvu. U Zakonu o elektroničkim medijima (ZEM) navedeno je da se pod elektroničkim medijima podrazumijevaju audiovizualni programi, radijski programi i elektroničke publikacije. Audiovizualni program je „niz pokretnih slika sa ili bez zvuka koji tvori pojedinačnu stavku u rasporedu ili katalogu koji je izradio pružatelj medijskih usluga i čiji je oblik i sadržaj usporediv s oblikom i sadržajem televizijskog emitiranja“. Radijski program je „urednički oblikovana zvukovna i govorna informacije svih vrsta (vijesti, mišljenja, obavijesti, poruke i druge informacije) te autorska djela koja se objavljuju putem radija u svrhu obavješćivanja i zadovoljavanja kulturnih, obrazovnih i ostalih potreba te javne komunikacije“, a elektronička publikacija je po definiciji ZEM-a „urednički oblikovani programski sadržaji koji se objavljuju dnevno ili periodično putem interneta od strane pružatelja elektroničkih publikacija u svrhu javnog informiranja i obrazovanja“ (Zakon o elektroničkim medijima, NN 153/09, 84/11, 94/13 i 136/13). Zakon predviđa i još neke oblike elektroničkih medija, kao što su usluge na zahtjev, nakladnike u sustavu satelita, kabela i interneta, te neprofitne proizvođače programa, ali budući da ovi zadnji nisu dio teme kojom se bavimo u radu, nećemo ni ulaziti u njihove definicije te ćemo ih samo naznačiti u pregledu podataka.

Podaci Agencije za elektroničke medije pokazuju da u Hrvatskoj trenutno medijski sadržaj emitira ili proizvodi 31 televizijski zemaljski kanal, 155 radijskih postaja i 386 elektroničkih publikacija. Njima treba pridodati 93 audiovizualna nakladnika u sustavu satelita, kabela i interneta, 23 audio i radijska nakladnika u sustavu satelita, kabela i interneta, 19 audiovizualnih i televizijskih nakladnika „na zahtjev“, 19 neprofitnih proizvođača audio programa, 42 neprofitna proizvođača audio-vizualnih programa, jedan neprofitni proizvođač radijskog programa i na koncu jedan neprofitni proizvođač televizijskog programa (Agencija za elektroničke medije, 2020).

Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija utemeljen je 2005. godine kao dio uvjeta ispunjavanja kriterija za pristup Hrvatske Europskoj uniji, koja je imala obavezu zaštititi medijski pluralizam i ostvarivanje prava na informacije i slobode izražavanja (Agencija za elektroničke medije, 2019, str. 13). Od samoga početka do

danas Fond djeluje u okviru Agencije za elektroničke medije i njime upravlja Vijeće za elektroničke medije, a elementi Fonda definirani su ZEM-om i Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji. Sredstva Fonda akumuliraju se iz pristojbe HRT-a i to tri posto na mjesečnoj razini uplaćene pristojbe. Tako posljednjih nekoliko godina sredstva Fonda na godišnjoj razini iznose oko 33 milijuna kuna. Fond potiče proizvodnju i objavljivanje „audiovizualnih i radijskih programa i sadržaja nakladnika televizije i/ili radija na lokalnoj i regionalnoj razini, neprofitnih nakladnika televizije i/ili radija, neprofitnih pružatelja medijskih usluga iz članaka 19. i 79. Zakona (ZEM-a), neprofitnih pružatelja elektroničkih publikacija, neprofitnih proizvođača audiovizualnih i/ili radijskih programa, koji su od javnog interesa i osobito su važni za:

- ostvarivanje prava građana na javno informiranje,
- poticanje kulturne raznolikosti i njegovanje baštine,
- razvoj odgoja i obrazovanja,
- razvoj znanosti,
- razvoj umjetnosti,
- poticanje stvaralaštva na narječjima hrvatskoga jezika,
- poticanje posebnih kulturnih projekata i manifestacija,
- nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj,
- poticanje razvoja svijesti o ravnopravnosti spolova i drugih najviših vrednota ustavnoga poretka,
- poticanje svijesti o ravnopravnosti rodnih identiteta i spolnoj orijentaciji,
- poticanje kvalitetnih programa za djecu i mlade kojima je cilj promicanje njihove dobrobiti,
- podizanje svijesti javnosti o sposobnostima i doprinosu osoba s invaliditetom, kao i promicanje i poštovanje njihovih prava i dostojanstva, uključujući borbu protiv stereotipa, predrasuda i štetnih postupaka prema osobama s invaliditetom,

- povijesno vjerodostojno prikazivanje Domovinskoga rata,
- razvoj i poticanje programa medijske pismenosti,
- zaštitu okoliša,
- promociju zdravlja i poticanje zdravstvene kulture“ (ZEM, NN 153/09, 84/11, 94/13 i 136/13).

ZEM propisuje da „Vijeće za elektroničke medije pravilnikom, uz prethodno mišljenje nadležnoga ministarstva, propisuje način i postupak provedbe javnoga natječaja za sufinanciranje audiovizualnih i radijskih programa te sadržaja elektroničkih publikacija iz sredstava Fonda, omjere raspoređivanja sredstava Fonda između pojedinih vrsta korisnika sredstava iz stavka 1. ovoga članka, praćenje trošenja sredstava i ostvarenje programa i sadržaja za koje su dodijeljena“ (ZEM, NN 153/09, 84/11, 94/13 i 136/13). Posljednji i još uvijek važeći Pravilnik o fondu za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija donesen je 2017. godine, tj. te su godine učinjene male izmjene Pravilnika iz 2013. godine. U aktualnom Pravilniku (NN 150/13, 02/17) je definirana, između ostaloga, raspodjela Fonda na način da nakladnici televizije na lokalnoj i regionalnoj razini, nakladnici neprofitne televizije te neprofitni pružatelji medijskih usluga iz članka 19. i 79. ZEM-a dobiju 46,5% sredstava; nakladnici radija na lokalnoj i regionalnoj razini, nakladnici neprofitnog radija te neprofitni pružatelji medijskih usluga iz članka 19. i 79. ZEM-a isto 46,5%, neprofitni pružatelji elektroničkih publikacija 5% te neprofitni proizvođači audiovizualnog programa i neprofitni proizvođači radijskog programa 2%.

Nakladnici se za sredstva Fonda prijavljuju temeljem raspisanog natječaja Vijeća za elektroničke medije. Vijeće je radi racionalnosti postupka posljednjih godina raspisivalo dvogodišnji natječaj. Godine 2020. raspisalo je jednogodišnji upravo zbog novog ZEM-a koji bi uskoro trebao biti donesen, a onda i novog Pravilnika koji će trebati usvojiti, a temeljem novog ZEM-a. Pravilnikom je definirano da „nakladnici televizije i radija na lokalnoj i regionalnoj razini, nakladnici neprofitne televizije i radija, neprofitni pružatelji medijskih usluga iz članka 19. i 79. ZEM-a te neprofitni proizvođači audiovizualnog i radijskog programa na javni natječaj za dodjelu sredstava Fonda mogu prijaviti do pet

programa/sadržaja“ u okviru 16 tema. Neprofitni pružatelji elektroničkih publikacija mogu prijaviti jedan program/sadržaj koji obuhvaća do pet različitih tematskih cjelina također u okviru tema Fonda. Pravilnik sadrži i odredbe koje ističu tko se ne može prijaviti na natječaj Fonda, a jedna od njih je i ta da se ne mogu prijaviti nakladnici „kojima je Vijeće za elektroničke medije izreklo opomenu u prethodnih 12 mjeseci i/ili onima koji su u prethodnih 12 mjeseci prekršajno kažnjeni na temelju pravomoćne sudske odluke zbog kršenja odredbi Zakona o elektroničkim medijima“. Vijeće odluku o dodjeli sredstava donosi u roku od 90 dana od dana isteka roka za podnošenje prijave uzimajući u obzir kriterije za dodjelu, a to su:

- značenje audiovizualnog i/ili radijskog programa, odnosno sadržaja elektroničke publikacije za ostvarivanje ciljeva iz članka 6. Pravilnika (op. aut. – 16 fondovskih tema),
- kvaliteta i sadržajna inovativnost ponuđenoga audiovizualnog i/ili radijskog programa, odnosno sadržaja elektroničke publikacije, interes za opći, odnosno lokalni ili regionalni kulturni razvitak,
- dostupnost programa i sadržaja osobama s invaliditetom.

Programski sadržaji ocjenjuju se bodovima od 0 do 100, s tim da se odredi minimalan broj bodova za dodjelu sredstava. Programski sadržaji koji nisu dobili minimalan broj bodova ne ulaze u raspodjelu sredstava Fonda. Pravilnik omogućuje Vijeću da za potrebe ocjenjivanja programskih sadržaja angažira i stručne vrednovatelje kao članove Povjerenstva, ali do sada je bila praksa da sami članovi Vijeća, koji u konačnici donose odluku, sami ocjenjuju pristigle prijave. Nakon što je ocjenjivanje provedeno i nakon što je utvrđena raspodjela sredstava svaki pojedinačni nakladnik potpisuje s agencijom za elektroničke medije ugovor o dodjeli sredstava u kojem je, između ostaloga, utvrđena i dinamika isplate sredstava, a nakon što se opravdaju sredstva dobivena prethodne godine, ako je nakladnik i prethodne godine također sudjelovao na natječaju. Ako Vijeće pri postupku analize realiziranih programskih sadržaja utvrdi da nakladnik nije poštovao ugovorene obveze, Vijeće ima pravo tražiti povrat ili svih dodijeljenih sredstava ili djelomičan iznos, ovisno o tomu koliko je nakladnik poštivao ugovorene obveze.

3. Dodijeljena sredstva Fonda u 2019. godini

Za potrebe ovoga rada prikazat ćemo samo strukturu dodijeljenih sredstava Fonda u 2019. godini.

U prvoj tablici može se vidjeti da se na natječaj prijavilo 189 nakladnika, a od toga je 121 radijskih. Treba imati u vidu da jedan broj nakladnika nema pravo prijaviti se na natječaj jer imaju nacionalne koncesije, a ne regionalne i lokalne. Ukupna vrijednost prijavljenih programskih sadržaja po izračunu nakladnika bila je 76.626.668,73 kuna. To je više nego duplo od predviđenog godišnjeg proračuna Fonda. Radijski nakladnici, kojima se posebno bavimo u ovom radu, tražili su gotovo 40 milijuna kuna, a dobili su 15.608.221,08 kuna. Godišnje su radijski nakladnici mogli dobiti između 90.000 i 140.000 kuna.¹

Tip nakladnika	2019.		
	Traženo	Dodijeljeno	Broj nakladnika
Radijski nakladnici	39.807.140,14	15.608.221,08	121
Televizijski nakladnici	31.286.572,47	15.374.000,00	24
Elektroničke publikacije	3.011.618,92	1.680.000,00	24
Ostali neprofitni proizvođači programa	2.521.337,20	922.832,40	20
UKUPNO	76.626.668,73	33.585.053,48	189

Tablica 1. Dodijeljena sredstva Fonda prema vrsti nakladnika u 2019. godini (N = 189)

Tablica 2 pokazuje koliko je sredstava izdvojeno za pojedinu temu Fonda za radijske postaje. Najviše sredstava usmjereno je na različite informativne emisije, 32,14%, a potom na one koje potiču kulturnu raznolikost i njegovanje baštine - 12,11%. Treće mjesto zauzimaju emisije za djecu i mlade s 10,52%. Na zadnjem mjestu, sa svega 0,18% sredstava, su teme vezane uz rodnu ravnopravnost.

¹ Financijski podaci predstavljeni u ovom radu mogu se naći u godišnjim izvješćima Agencije za elektroničke medije. Izvješće za 2019. godinu još nije objavljeno na stranicama Agencije, ali je dostupno na zahtjev.

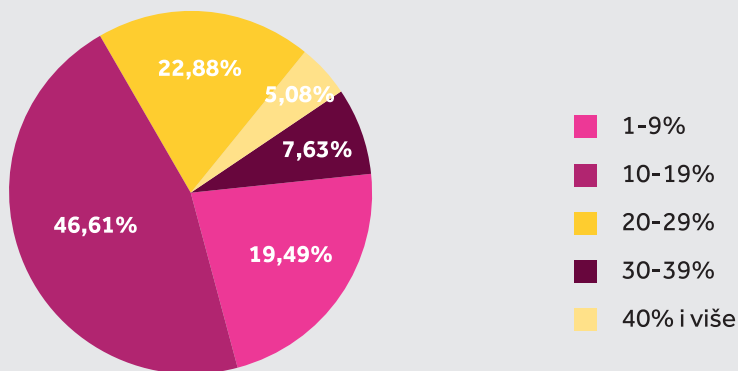
Kategorija Radio	2019	Udio kategorije u ukupno dodijeljenim sredstvima
Ostvarivanje prava građana na javno informiranje	5.016.734,98	32,14 %
Poticanje kulturne raznolikosti i njegovanje baštine	1.890.060,98	12,11 %
Poticanje kvalitetnih programa za djecu i mlade kojima je cilj promicanje njihove dobrobiti	1.642.460,73	10,52 %
Poticanje posebnih kulturnih projekata i manifestacija	1.149.623,41	7,37 %
Razvoj odgoja i obrazovanja	959.583,82	6,15 %
Promociju zdravlja i poticanje zdravstvene kulture	904.549,21	5,80 %
Poticanje razvoja svijesti o ravnopravnosti spolova i drugih najviših vrednota ustavnoga poretka	763.292,31	4,89 %
Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj	740.680,08	4,75 %
Zaštita okoliša	569.446,90	3,65 %
Podizanje svijesti javnosti o sposobnostima i doprinosu osoba s invaliditetom	516.615,05	3,31%
Poticanje stvaralaštva na narječjima hrvatskoga jezika	453.173,13	2,90 %
Povijesno vjerodostojno prikazivanje Domovinskoga rata	313.547,35	2,01 %
Razvoj i poticanje programa medijske pismenosti	273.263,29	1,75 %
Razvoj umjetnosti	221.001,70	1,42%
Razvoj znanosti	166.192,47	1,06%
Poticanje svijesti o ravnopravnosti rodnih identiteta i spolnoj orijentaciji	27.995,67	0,18%
UKUPNO	15.608.221,08	

Tablica 2. Raspodjela sredstava Fonda za radijske nakladnike po kategorijama/temama u 2019. godini (N = 121)

Posebno je zanimljiv podatak koliko sredstva Fonda čine postotni udio u ukupnim prihodima od medijske djelatnosti radijskih nakladnika. Za 46,61% radijskih nakladnika sredstva Fonda čine 10 do 19% njihovih ukupnih prihoda od medijske djelatnosti, a za njih 12,71% više od 30% ukupnih prihoda od medijske djelatnosti.

Udio fonda u prihodima od djelatnosti

Grafikon 1. Udio sredstava Fonda u ukupnim prihodima od medijske djelatnosti radijskih nakladnika

4. Rezultati istraživanja o zadovoljstvu radijskih nakladnika Fondom

Agencija za elektroničke medije ima obvezu provoditi periodična istraživanja o korisnosti Fonda za zajednicu. Tako je 2018. godine provedeno opsežno istraživanje *Analiza društvenog utjecaja Fonda za pluralizam i raznovrsnost elektroničkih medija* u suradnji s agencijom IPSOS za razdoblje 2013. – 2015. godine. U tom je istraživanju metodama ankete, fokus grupe i dubinskih intervjuja analiziran učinak Fonda na publiku, stručnu javnost i nakladnike (Agencija za elektroničke medije, 2019, str. 3). Vezano za nakladnike istraživanjem iz 2018. došlo se do nekoliko zaključaka.

1. Informativni program okosnica je televizijskih i radijskih postaja te sufinanciranje informativnog programa omogućuje obrađivanje tema koje nisu atraktivne i za koje je potrebno više vremena od tzv. uzimanja izjava i prepisivačkog novinarstva.
2. Nakladnici, posebice manji radijski i neprofitne elektroničke publikacije, smatraju Fond okosnicom koja im omogućava daljnji rad i produkciju programa – ako ne bi bilo

Fonda, morali bi smanjiti kadar, ukinuti emisije, a u nekim slučajevima i ugaziti medij.

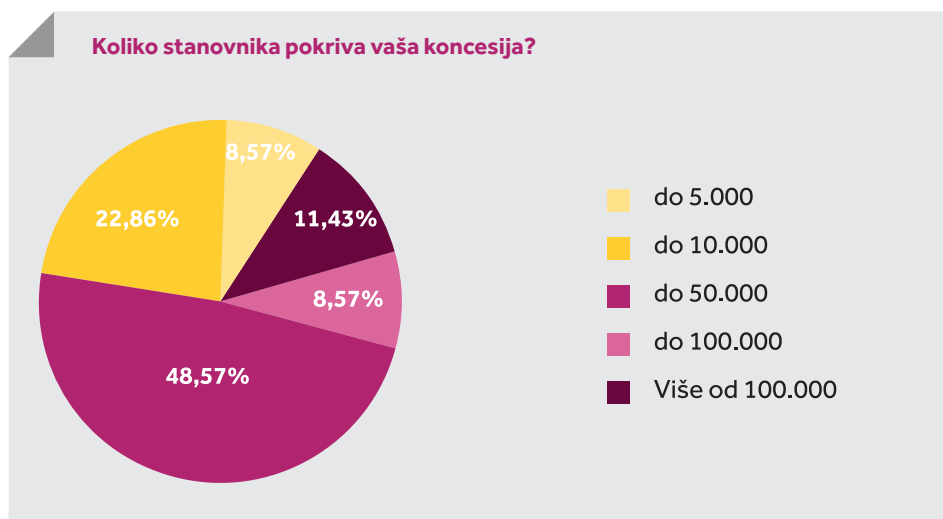
3. Kroz Fond se jača ne samo vlastiti kadar, već se širi i honorarna mreža suradnika, a uz dodatne edukacije za pojedine teme se radi na profesionalizaciji lokalnog novinarskog kadra.
4. Zadovoljstvo nakladnika potporom prije svega se odnosi na financijski dio pošto su financije preduvjet za realizaciju sufinanciranog programa, adekvatan kadar i opremu kao i bogatstvo programa.
5. Nakladnici vide Agenciju kao pouzdanog partnera koji kroz svoje financiranje potiče razvijanje programa, ali i stabilnost lokalnih medija.
6. Kao izvori nezadovoljstva kod dobivanja potpore navodi se visina dodijeljenih podjela, njihovu varijaciju kroz natječajne godine (prijava sličnog programa koji varira s dodijeljenim sredstvima) te udio podjela u odnosu na tip medija.
7. Lokalni mediji su konstantno podkapacitirani, kadar većinom radi multitasking, a novinarski rad je prekaran.
8. Pronalazak relevantnih sugovornika je drugi problematični aspekt u realizaciji programa – u manjim (ali i većim sredinama) postoji ograničen broj sugovornika koji mogu pričati o nekoj temi (Agencija za elektroničke medije, 2019, str. 104-105).

Vijeće za elektroničke medije također je u svom godišnjem planu rada za 2020. godinu predvidjelo novo istraživanje za razdoblje od 2016. do 2019. godine. Vijeće je u suradnji sa Stručnim službama Agencije odlučilo ovo istraživanje provesti samostalno te se u njemu fokusirati isključivo na nakladnike i njihovo zadovoljstvo Fondom u trogodišnjem razdoblju. S tim je ciljem u listopadu provedena online anketa. Upitnik koji se sastojao od 16 pitanja² poslan je na e-adrese 189 korisnika Fonda 2019. godine. Cilj istraživanja bio je prije svega dobiti odgovore od što većeg broja nakladnika korisnika Fonda, ali i ciljanim pitanjima dobiti uvid u ukupno zadovoljstvo Fondom, kao i specifičnim temama

²U ovom radu obradili smo 10 najvažnijih pitanja od ukupno njih 16.

vezanima uz Fond. Anketa je bila anonimna, ali je Agencija mogla vidjeti koji je nakladnik odgovorio, a koji nije odgovorio na anketna pitanja, ali se nisu mogli znati i konkretni odgovori pojedinih nakladnika, čime im je omogućeno da budu potpuno nepristrani i iskreni u odgovaranju. Od ukupnog broja korisnika Fonda u istraživanju je sudjelovalo njih 154, odnosno 81,45% svih nakladnika. Ako se u obzir uzmu samo radijski nakladnici, u istraživanju je od 120³ radijskih nakladnika sudjelovalo njih 105, odnosno njih 87,5%.

Posljednja dva pitanja odnosila su se na veličinu koncesijskog područja i broj zaposlenika radija te su ta dva pitanja nezavisne varijable ovoga istraživanja koja ukazuju na veličinu radija. Iako su se u obzir mogle uzeti i druge varijable, kao što su godišnji prihodi ili visina dobiti, u ovom su radu odabrane ove dvije jer o njima, prije svega o veličini koncesijskog područja, značajno ovisi i visina prihoda radijskih postaja. Najviše je nakladnika čije je koncesijsko područje između 10.000 i 50.000 stanovnika, njih 48,57%.

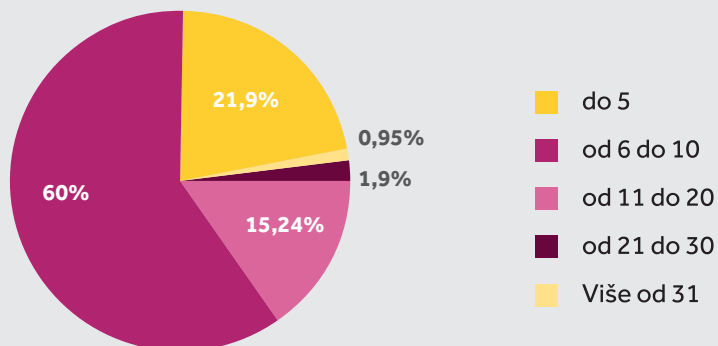

Grafikon 2. Broj stanovnika koje pokriva koncesijsko područje radijskih nakladnika (N=105)

Najveći broj radijskih nakladnika, njih 60%, ima od 6 do 10 zaposlenika, a svega 2,85% je onih koji imaju više od 21 zaposlenika.

³ U odnosu na 121 radijsku postaju, upitnik je poslan na 120 adresa zbog toga što je jedan radijski nakladnik u međuvremenu ostao bez koncesije.

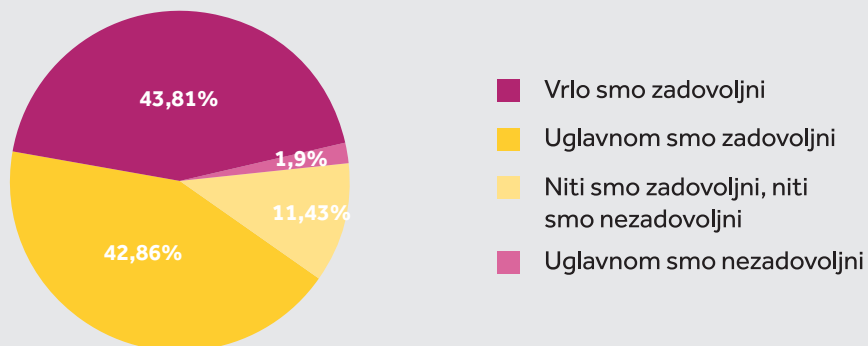
Koliko imate zaposlenika i honorarnih djelatnika?

Grafikon 3. Broj zaposlenih i honorarnih radnika angažiranih kod radijskih nakladnika (N=105)

Prvo pitanje glasillo je Koliko ste u cjelini zadovoljni Fondom za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija od 2016. do 2019. godine? Čak 87% svih radijskih nakladnika vrlo je zadovoljno ili uglavnom zadovoljno Fondom, a samo 1,90% nakladnika istaknulo je da su uglavnom nezadovoljni Fondom. Nitko nije odgovorio da je vrlo nezadovoljan Fondom.

Koliko ste u cjelini zadovoljni Fondom za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija od 2016. do 2019. godine?

Grafikon 4. Zadovoljstvo radijskih nakladnika Fondom u cjelini od 2016. do 2019. (N=105)

Kada ovo pitanje analiziramo u odnosu na veličinu koncesijskog područja vidi se da je 77,78% nakladnika koji pokrivaju do 5.000 stanovnika vrlo zadovoljno Fondom. Najveći broj nakladnika s područjem od 10.000 do 50.000 stanovnika, njih 43,14%, istaknulo je da su vrlo zadovoljni Fondom, a jedino su nakladnici iz ove skupine rekli da su uglavnom nezadovoljni Fondom, njih 3,92%.

Tablica 3. Zadovoljstvo radijskih nakladnika Fondom u cjelini prema veličini koncesijskog područja (N=105)

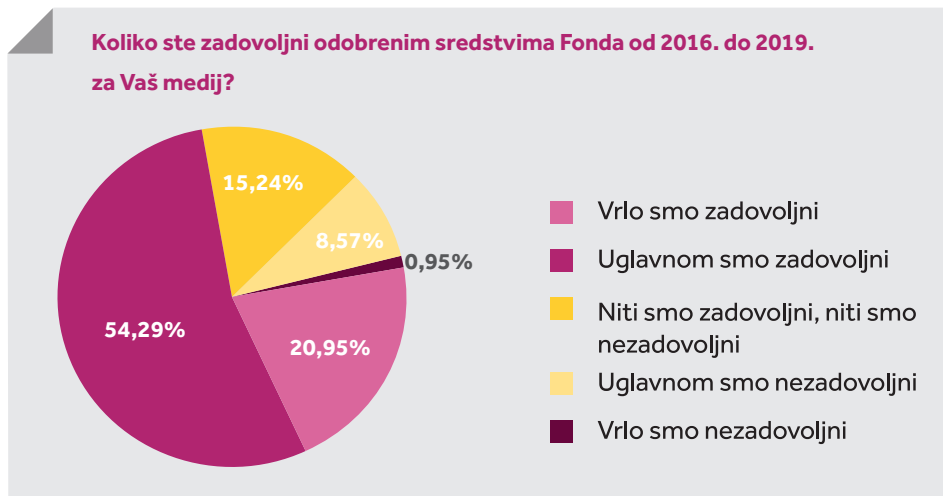
		Koliko stanovnika pokriva vaša koncesija?	do 5.000	do 10.000	do 50.000	do 100.000	Više od 100.000
Koliko ste u cjelini zadovoljni Fondom za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija od 2016. do 2019. godine?	Vrlo smo zadovoljni	7 77,78%	10 41,67%	22 43,14%	2 22,22%	5 41,67%	
	Uglavnom smo zadovoljni	2 22,22%	12 50%	21 41,18%	6 66,67%	4 33,33%	
	Niti smo zadovoljni niti smo nezadovoljni	0 0%	2 8,33%	6 11,76%	1 11,11%	3 25%	
	Uglavnom smo nezadovoljni	0 0%	0 0%	2 3,92%	0 0%	0 0%	
	Vrlo smo nezadovoljni	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	
	Ukupno	9 100%	24 100%	51 100%	9 100%	12 100%	

U relaciji s brojem zaposlenih vidimo da nakladnici do pet zaposlenika u istom omjeru (43,48%) na Fond gledaju vrlo ili uglavnom zadovoljno, dok je 47,62% radijskih nakladnika sa 6 do 10 zaposlenih osoba istaknulo da su vrlo zadovoljni Fondom, a njih 41,27% da su uglavnom zadovoljni.

Tablica 4. Zadovoljstvo radijskih nakladnika Fondom u cjelini prema broju zaposlenih (N=105)

		Koliko imate zaposlenika i honorarnih djelatnika?	do 5	od 6 do 10	od 11 do 20	od 21 do 30	Više od 31
Koliko ste u cjelini zadovoljni Fondom za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija od 2016. do 2019. godine?	Vrlo smo zadovoljni	10 43,48%	30 47,62%	5 31,25%	0 0%	1 100%	
	Uglavnom smo zadovoljni	10 43,48%	26 41,27%	9 56,25%	0 0%	0 0%	
	Niti smo zadovoljni niti smo nezadovoljni	3 13,04%	6 9,52%	1 6,25%	2 100%	0 0%	
	Uglavnom smo nezadovoljni	0 0%	1 1,59%	1 6,25%	0 0%	0 0%	
	Vrlo smo nezadovoljni	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	
	Ukupno	23 100%	63 100%	16 100%	2 100%	1 100%	

U grafikonu 5 vidi se distribucija odgovora na pitanje Koliko ste zadovoljni odobrenim sredstvima Fonda od 2016. do 2019. za Vaš medij? Najveći broj nakladnika uglavnom je zadovoljan, njih 54,29%, a 0,95% vrlo nezadovoljno. Dakle, u odnosu na prethodno pitanje moglo bi se reći da su radijski nakladnici ipak nešto manje zadovoljni odobrenim sredstvima u odnosu na ukupno zadovoljstvo Fondom.

Grafikon 5. Zadovoljstvo radijskih nakladnika odobrenim sredstvima Fonda od 2016. do 2019. (N=105)

U odnosu na veličinu koncesijskog područja do 5.000 stanovnika vidi se da je 44,44% radijskih nakladnika vrlo i uglavnom zadovoljno sredstvima koje dobivaju iz Fonda. Radijski nakladnici koji pokrivaju od 5.000 do 10.000 stanovnika u najvećem postotku, njih 45,83%, uglavnom su zadovoljni dobivenim sredstvima.

Tablica 5. Zadovoljstvo radijskih nakladnika odobrenim sredstvima Fonda prema veličini koncesijskog područja (N=105)

	Koliko stanovnika pokriva vaša koncesija?	do 5.000	do 10.000	do 50.000	do 100.000	Više od 100.000
Koliko ste u cjelini zadovoljni Fondom za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija od 2016. do 2019. godine?	Vrlo smo zadovoljni	4 44,44%	8 33,33%	7 13,73%	2 22,22%	1 8,33%
	Uglavnom smo zadovoljni	4 44,44%	11 45,83%	34 66,67%	2 22,22%	6 50%
	Niti smo zadovoljni niti smo nezadovoljni	0 0%	3 12,5%	6 11,76%	3 33,33%	4 33,33%
	Uglavnom smo nezadovoljni	1 11,11%	2 8,33%	3 5,88%	2 22,22%	1 8,33%
	Vrlo smo nezadovoljni	0 0%	0 0%	1 1,96%	0 0%	0 0%
	Ukupno	9 100%	24 100%	51 100%	9 100%	12 100%

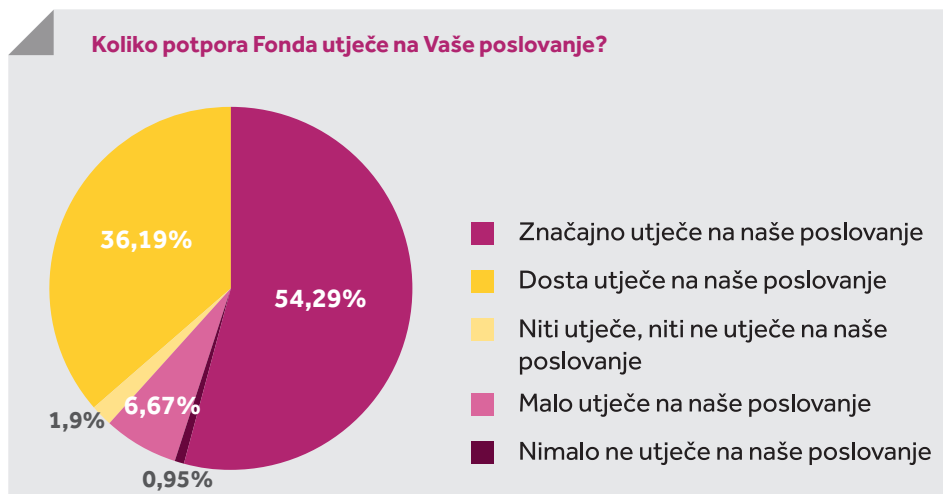
Gledajući ovo pitanje prema broju zaposlenika radija, vidi se da su radijski nakladnici s do 5 zaposlenika u postotku od 21,74% vrlo zadovoljni iznosom koji su dobili, dok je njih 60,87% uglavnom zadovoljno. Gotovo četvrtina radijskih nakladnika, njih 23,8%, sa 6 do 10 zaposlenika vrlo je zadovoljno dobivenim sredstvima, a njih 52,38% uglavnom zadovoljno.

Tablica 6. Zadovoljstvo radijskih nakladnika odobrenim sredstvima Fonda prema broju zaposlenika (N=105)

	Koliko imate zaposlenika i honorarnih djelatnika?	do 5	od 6 do 10	od 11 do 20	od 21 do 30	Više od 31
Koliko ste u cjelini zadovoljni Fondom za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija od 2016. do 2019. godine?	Vrlo smo zadovoljni	5 21,74%	15 23,81%	2 12,5%	0 0%	0 0%
	Uglavnom smo zadovoljni	14 60,87%	33 52,38%	9 56,25%	0 0%	1 100%
	Niti smo zadovoljni niti smo nezadovoljni	2 8,7%	9 14,29%	4 25%	1 50%	0 0%
	Uglavnom smo nezadovoljni	2 8,7%	5 7,94%	1 6,25%	1 50%	0 0%
	Vrlo smo nezadovoljni	0 0%	1 1,59%	0 0%	0 0%	0 0%
	Ukupno	23 100%	63 100%	16 100%	2 100%	1 100%

Više od 90% radijskih nakladnika istaknulo je da Fond značajno ili dosta utječe na njihovo poslovanje.

Koliko potpora Fonda utječe na Vaše poslovanje?

Grafikon 6. Utjecaj sredstava Fonda na poslovanje radijskih nakladnika (N=105)

Čak 88,89% radijskih nakladnika s koncesijskim područjem do 5.000 stanovnika istaknulo je da Fond značajno utječe na njihovo poslovanje. Više od polovice radijskih nakladnika s koncesijskim područjem do 10.000 stanovnika, njih 54,17%, istaknulo je da Fond značajno utječe na njihovo poslovanje, a njih 45,83% da dosta utječe. Radijski nakladnici s koncesijskim područjem od 50.000 stanovnika ističu da Fond na njihovo poslovanje utječe značajno. Naime, tako je istaknulo njih 54,9%.

Tablica 7. Utjecaj sredstava Fonda na poslovanje radijskih nakladnika prema veličini koncesijskog područja (N=105)

	Koliko stanovnika pokriva vaša koncesija?	do 5.000	do 10.000	do 50.000	do 100.000	Više od 100.000
Koliko potpora Fonda utječe na Vaše poslovanje?	Značajno utječe na naše poslovanje	8 88,89%	13 54,17%	28 54,9%	3 33,33%	5 41,67%
	Dosta utječe na naše poslovanje	1 11,11%	11 45,83%	19 37,25%	4 44,44%	3 25%
	Niti utječe, niti ne utječe na naše poslovanje	0 0%	0 0%	1 1,96%	0 0%	1 8,33%
	Malo utječe na naše poslovanje	0 0%	0 0%	3 5,88%	2 22,22%	2 16,67%
	Nimalo ne utječe na naše poslovanje	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	1 8,33%
	Ukupno	9 100%	24 100%	51 100%	9 100%	12 100%

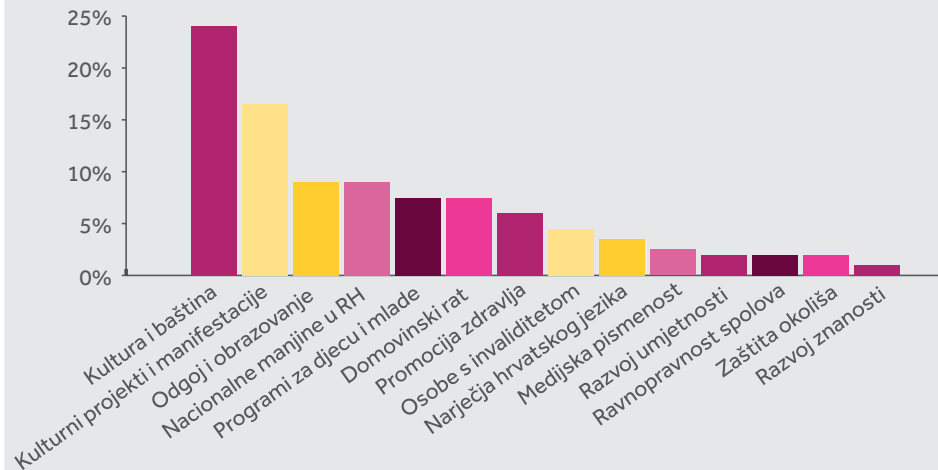
Iz tablice 8 vidimo kako su se o ovom pitanju izjasnili nakladnici prema broju zaposlenika. Kao i u prethodnom odgovoru, oni najmanji su istaknuli da Fond na njihovo poslovanje utječe značajno ili dosta.

Tablica 8. Utjecaj sredstava Fonda na poslovanje radijskih nakladnika prema broju zaposlenika (N=105)

	Koliko imate zaposlenika i honorarnih djelatnika?	do 5	od 6 do 10	od 11 do 20	od 21 do 30	Više od 31
Koliko potpora Fonda utječe na Vaše poslovanje?	Značajno utječe na naše poslovanje	19 82,61%	30 47,62%	7 43,75%	0 0%	1 100%
	Dosta utječe na naše poslovanje	4 17,39%	27 42,86%	7 43,75%	0 0%	0 0%
	Niti utječe, niti ne utječe na naše poslovanje	0 0%	1 1,59%	1 6,25%	0 0%	0 0%
	Malo utječe na naše poslovanje	0 0%	5 7,94%	1 6,25%	1 50%	0 0%
	Nimalo ne utječe na naše poslovanje	0 0%	0 0%	0 0%	1 50%	0 0%
	Ukupno	23 100%	63 100%	16 100%	2 100%	1 100%

Ostvarivanje prava građana na javno informiranje prvi je izbor svih nakladnika kada prijavljuju emisije na natječaj Fonda. Zanimalo nas je koja je emisija drugi izbor nakladnika te smo dobili rezultate prikazane u grafikonu 7. Drugi izbor radijskih nakladnika su emisije u kategoriji kultura i baština. Kao drugi izbor ovu je kategoriju izabralo 23,81% nakladnika, a 17,14% su odabrali sličnu kategoriju kulturni projekti i manifestacije. Odgoj i obrazovanje te nacionalne manjine odabralo je 9,25% nakladnika. Teme ravnopravnost spolova, zaštita okoliša i razvoj znanosti na samom su začelju izbora. Temu rodni identitet i spolna orijentacija nije odabrao niti jedan radijski nakladnik.

Tema "Javno informiranje" najčešće je izbor svih nakladnika pri prijavi fondovskih emisija. Vaš drugi izbor od preostalih 15 tema Fonda:

Grafikon 7. Drugi izbor teme radijskih nakladnika pri prijavi fondovskih emisija (N=105)

Tablica 9 prikazuje kako su nakladnici po veličini koncesijskog područja odabrali ponuđene teme Fonda.

Tablica 9. Izbor druge teme radijskih nakladnika pri prijavi fondovskih emisija prema veličini koncesijskog područja (N=105)

	Koliko stanovnika pokriva vaša koncesija?	do 5.000	do 10.000	do 50.000	do 100.000	Više od 100.000
Tema "Javno informiranje" najčešće je prvi izbor svih nakladnika pri prijavi fondovskih emisija. Zaokružite Vaš drugi izbor od preostalih 15 tema Fonda:	Kultura i baština	3 33,33%	4 16,67%	15 29,41%	1 11,11%	2 16,67%
	Odgoj i obrazovanje	0 0%	2 8,33%	5 9,8%	2 22,22%	1 8,33%
	Razvoj znanosti	0 0%	0 0%	1 1,96%	0 0%	0 0%
	Razvoj umjetnosti	0 0%	0 0%	1 1,96%	1 11,11%	0 0%
	Narječja hrvatskog jezika	1 11,11%	2 8,33%	1 1,96%	0 0%	0 0%
	Kulturni projekti i manifestacije	1 11,11%	5 20,83%	9 17,65%	2 22,22%	1 8,33%
	Nacionalne manjina u RH	1 11,11%	4 16,67%	4 7,84%	0 0%	1 8,33%
	Ravnopravnost spolova	0 0%	1 4,17%	0 0%	1 11,11%	0 0%
	Rodni identitet i spolna orijentacija	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%
	Programi za djecu i mlade	0 0%	2 8,33%	3 5,88%	1 11,11%	2 16,67%
	Osobe s invaliditetom	0 0%	0 0%	3 5,88%	1 11,11%	1 8,33%
	Domovinski rat	1 11,11%	3 12,5%	2 3,92%	0 0%	2 16,67%
	Medijska pismenost	1 11,11%	0 0%	1 1,96%	0 0%	1 8,33%
	Zaštita okoliša	1 11,11%	0 0%	1 1,96%	0 0%	0 0%
	Promocija zdravlja	0 0%	1 4,17%	5 9,8%	0 0%	1 8,33%
	Ukupno	9 100%	24 100%	51 100%	9 100%	12 100%

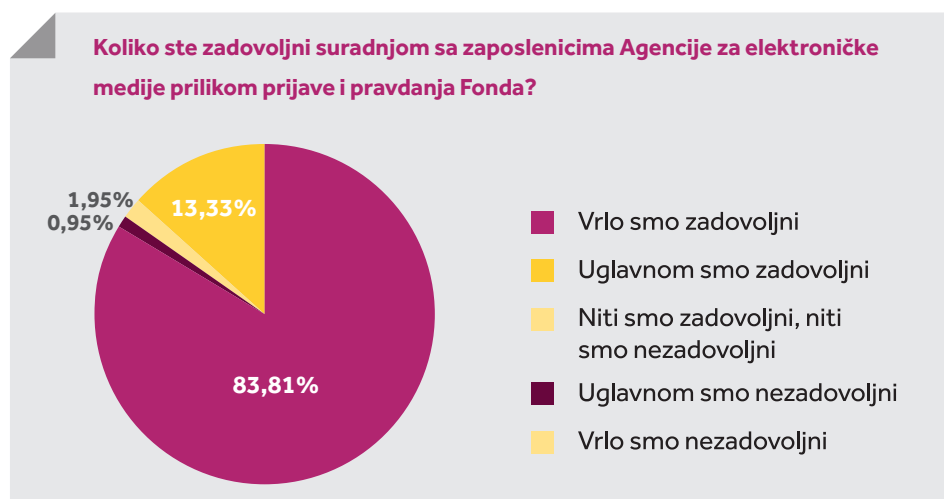
U tablici 10 može se vidjeti raspored odgovora iz svih fondovskih kategorija u odnosu na broj zaposlenika. Nakladnicima s do 5 zaposlenika teme kultura i baština te kulturni projekti i manifestacije prva su dva izbora s istim postotkom od 17,39%. Kada gledamo radijske nakladnike sa 6 do 10 zaposlenika prvi izbor im je kultura i baština kao i za one s

11 do 20 zaposlenika, njih 25%. Dva nakladnika s 21 do 30 zaposlenika raspodijelili su se na teme kulturni projekti i manifestacije te medijska pismenost, a jedini radio s više od 31 zaposlenika odabrao je Domovinski rat.

Tablica 10. Izbor druge teme radijskih nakladnika pri prijavi fondovskih emisija prema broju zaposlenih (N=105)

	Koliko stanovnika pokriva vaša koncesija?	do 5.000	do 10.000	do 50.000	do 100.000	Više od 100.000
Tema "Javno informiranje" najčešće je prvi izbor svih nakladnika pri prijavi fondovskih emisija. Zaokružite Vaš drugi izbor od preostalih 15 tema Fonda:	Kultura i baština	4 17,39%	17 26,98%	4 25%	0 0%	0 0%
	Odgoj i obrazovanje	2 8,7%	7 11,11%	1 6,25%	0 0%	0 0%
	Razvoj znanosti	1 4,35%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%
	Razvoj umjetnosti	0 0%	2 3,17%	0 0%	0 0%	0 0%
	Narječja hrvatskog jezika	0 0%	3 4,76%	1 6,25%	0 0%	0 0%
	Kulturni projekti i manifestacije	4 17,39%	10 15,87%	3 18,75%	1 50%	0 0%
	Nacionalne manjina u RH	2 8,7%	7 11,11%	1 6,25%	0 0%	0 0%
	Ravnopravnost spolova	0 0%	2 3,17%	0 0%	0 0%	0 0%
	Rodni identitet i spolna orijentacija	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%
	Programi za djecu i mlade	2 8,7%	5 7,943%	1 6,25%	0 0%	0 0%
	Osobe s invaliditetom	1 4,35%	3 7,94%	1 6,25%	0 0%	0 0%
	Domovinski rat	3 13,04%	2 3,17%	2 12,5%	0 0%	1 100%
	Medijska pismenost	2 8,7%	0 0%	0 0%	1 50%	0 0%
	Zaštita okoliša	1 4,35%	0 0%	1 6,25%	0 0%	0 0%
	Promocija zdravlja	1 4,35%	5 7,94%	1 6,25%	0 0%	0 0%
	Ukupno	23 100%	63 100%	16 100%	2 100%	1 100%

Sljedeće pitanje ticalo se stava radijskih nakladnika prema zaposlenicima Agencije za elektroničke medije i suradnje prilikom prijave i pravdanja Fonda. Vidno je da su radijski nakladnici zadovoljni tom suradnjom pa je zato 83,81% onih koji su vrlo zadovoljni, a nitko se nije izjasnio da je vrlo nezadovoljan ovom suradnjom.

Grafikon 8. Zadovoljstvo radijskih nakladnika suradnjom sa zaposlenicima Agencije za elektroničke medije (N=105)

Tom suradnjom najzadovoljniji su radijski nakladnici s koncesijom do 10.000 stanovnika, njih 95,83%, potom oni do 5.000 stanovnika - 88,89%. Istraživanje je pokazalo da je Agencijom i suradnjom prilikom prijave vrlo zadovoljno 80,39% radijskih nakladnika do 50 000 stanovnika te njih 77,78% do 100.000 stanovnika. Rezultati su pokazali i da su samo u kategoriji nakladnika do 50.000 stanovnika zabilježeni oni koji nisu zadovoljni Agencijom i suradnjom ili na to pitanje nisu htjeli odgovoriti.

Tablica 11. Zadovoljstvo radijskih nakladnika suradnjom sa zaposlenicima Agencije za elektroničke medije prema veličini koncesijskog područja (N=105)

	Koliko stanovnika pokriva vaša koncesija?	do 5.000	do 10.000	do 50.000	do 100.000	Više od 100.000
Koliko ste zadovoljni suradnjom sa zaposlenicima Agencije za elektroničke medije prilikom prijave i pravljanja Fonda?	Vrlo smo zadovoljni	8 88,89%	23 95,83%	41 80,39%	7 77,78%	9 75%
	Uglavnom smo zadovoljni	1 11,11%	1 4,17%	7 13,73%	2 22,22%	3 25%
	Niti smo zadovoljni niti smo nezadovoljni	0 0%	0 0%	2 3,92%	0 0%	0 0%
	Uglavnom smo nezadovoljni	0 0%	0 0%	1 1,96%	0 0%	0 0%
	Vrlo smo nezadovoljni	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%
	Ukupno	9 100%	24 100%	51 100%	9 100%	12 100%

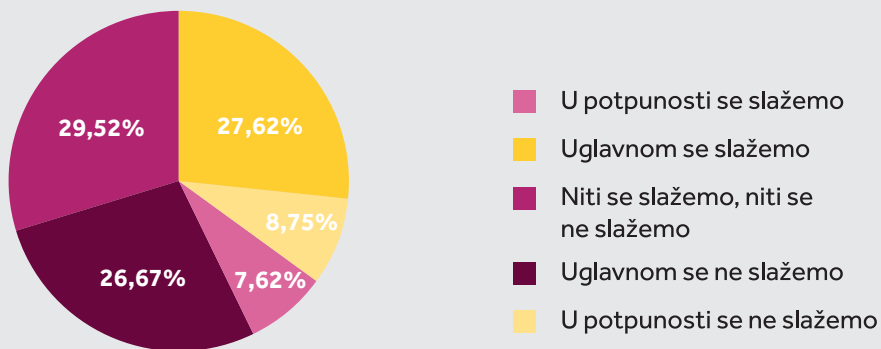
U odnosu na prethodnu nezavisnu varijablu, nezavisna varijabla „broj zaposlenika“ prikazuje nešto manje postotke, ali ništa što bitno utječe na ukupnu ocjenu spomenute suradnje.

Tablica 12. Zadovoljstvo radijskih nakladnika suradnjom sa zaposlenicima Agencije za elektroničke medije prema broju zaposlenika (N=105)

	Koliko imate zaposlenika i honorarnih djelatnika?	do 5	od 6 do 10	od 11 do 20	od 21 do 30	Više od 31
Koliko ste zadovoljni suradnjom sa zaposlenicima Agencije za elektroničke medije prilikom prijave i pravljanja Fonda?	Vrlo smo zadovoljni	18 78,26%	56 88,89%	12 75%	1 50%	1 100%
	Uglavnom smo zadovoljni	4 17,39%	7 11,11%	2 12,5%	1 50%	0 0%
	Niti smo zadovoljni niti smo nezadovoljni	1 4,35%	0 0%	1 6,25%	0 0%	0 0%
	Uglavnom smo nezadovoljni	0 0%	0 0%	1 6,25%	0 0%	0 0%
	Vrlo smo nezadovoljni	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%
	Ukupno	23 100%	63 100%	16 100%	2 100%	1 100%

Iduće pitanje donosi značajniju disperziju glasova u odnosu na sva dosadašnja pitanja. Ono se odnosilo na to treba li sadašnji model Fonda promijeniti i osmisлити drugačiji model. Najviše je onih koji se niti slažu niti ne slažu s navedenom tvrdnjom, njih 29,52%. No, treba istaknuti i da se gotovo podjednak broj ispitanika slaže, odnosno ne slaže s tvrdnjom o potrebi mijenjanja modela prema kojem funkcionira Fond.

Mislite li da sadašnji model Fonda treba promijeniti i osmisliti drugačiji model?

Grafikon 9. Stav radijskih nakladnika o tomu treba li postojeći oblik Fonda mijenjati (N=105)

Ne može se uočiti da veličina radijske koncesije utječe na stav radijskih nakladnika prema ovom pitanju.

Tablica 13. Stav radijskih nakladnika o tomu treba li postojeći oblik Fonda mijenjati prema veličini koncesijskog područja (N=105)

	Koliko stanovnika pokriva vaša koncesija?	do 5.000	do 10.000	do 50.000	do 100.000	Više od 100.000
Mislite li da sadašnji model Fonda treba promijeniti i osmisliti drugačiji model?	U potpunosti se slažemo	0 0%	1 4,17%	5 9,8%	1 11,11%	1 8,33%
	Uglavnom se slažemo	1 11,11%	8 33,33%	16 31,37%	0 0%	4 33,33%
	Niti se slažemo, niti se ne slažemo	2 22,22%	8 33,33%	13 25,49%	3 33,33%	5 41,67%
	Uglavnom se ne slažemo	4 44,44%	4 16,67%	15 29,41%	3 33,33%	2 16,67%
	U potpunosti se ne slažemo	2 22,22%	3 12,5%	2 3,92%	2 22,22%	0 0%
	Ukupno	9 100%	24 100%	51 100%	9 100%	12 100%

Do istog se zaključka može doći i kada se gleda ukupan broj zaposlenika.

Tablica 14. Stav radijskih nakladnika o tomu treba li postojeći oblik Fonda mijenjati prema broju zaposlenika (N=105)

	Koliko stanovnika pokriva vaša koncesija?	do 5.000	do 10.000	do 50.000	do 100.000	Više od 100.000
Mislite li da sadašnji model Fonda treba promijeniti i osmisliti drugačiji model?	U potpunosti se slažemo	3 13,04%	4 6,35%	1 6,25%	0 0%	0 0%
	Uglavnom se slažemo	3 13,04%	21 33,33%	4 25%	1 50%	0 0%
	Niti se slažemo, niti se ne slažemo	8 34,78%	14 22,22%	7 43,75%	1 50%	1 100%
	Uglavnom se ne slažemo	5 21,74%	20 31,75%	3 18,75%	0 0%	0 0%
	U potpunosti se ne slažemo	4 17,39%	4 6,35%	1 6,25%	0 0%	0 0%
	Ukupno	23 100%	63 100%	16 100%	2 100%	1 100%

Sljedeća dva pitanja bila su otvorenog tipa tako da su nakladnici mogli napisati koje su to odlike Fonda po njima najbolje, a koje stvari treba mijenjati, s tim da su mogli napisati više tvrdnji. Nakladnici su istaknuli 132 najbolje odlike Fonda, a one se mogu grupirati na način kako je prikazano u tablici 15. Grupe su oblikovane ako su najmanje dva nakladnika istaknuli istu odliku, a sve one koje su nabrojane samo jednom, zbrojene su pod ostalo. Iz tablice se može vidjeti da je najveći broj nakladnika kao najbolju odliku Fonda istaknuo to da on pomaže opstanku medija, a potom da potiče proizvodnju sadržaja koji nisu financijski isplativi. Dobra suradnja s Agencijom za elektroničke medije na trećem je mjestu.

Tablica 15. Stav radijskih nakladnika o tomu koje su najbolje odlike Fonda (N=105)

Najbolja odlika Fonda	Broj
Pomaže opstanku medija	28
Potiče pluralizam i sadržaje koji nisu financijski isplativi	25
Dobra suradnja sa zaposlenicima Agencije	18
Raznovrsnost tema	9
Mogućnost prijave i pravdanja putem interneta	6
Pridonosi kvaliteti sadržaja	6
Potiče dodatno zapošljavanje/očuvanje radnih mjesta	5
Sigurna financijska sredstva	4
Potiče kreativnost	3
Prilagodljivost u izvanrednim okolnostima krize COVID-19	3
Potpomaže realizaciju lokalnih sadržaja, napose informativnih	2
Pridonosi očuvanju medijskog profesionalizma	2
Promiče novinarstvo	2
Promiče ranjive skupine društva	2
Promiče teme od javnog interesa	2
Ostalo	15
UKUPNO	132

Kada je riječ o prijedlozima za promjenu, radijski nakladnici dali su 127 odgovora koje smo također grupirali po istom principu kao prethodne odgovore. Najveći broj njih, 27, zapravo kaže da ništa ne treba mijenjati, a njih 22 da bi trebalo osigurati više sredstava u Fondu budući da nakladnici dobiju manje novaca u odnosu na traženo. Na trećem mjestu je stav radijskih nakladnika da sredstva Fonda trebaju biti namijenjena samo radijskim i televizijskim nakladnicima.

Tablica 16. Prijedlozi radijskih nakladnika za poboljšanje Fonda (N = 105)

Prijedlozi za promjene	Broj
Ništa ne mijenjati	27
Premalo novca u odnosu na traženo – osigurati više sredstava	22
Fond treba biti namijenjen samo radijskim i televizijskim nakladnicima	7
Povećati ukupan broj emisija na Fondu	5
Pravednije bodovanje	5
Vratiti godišnje natječaje	4
Broj zaposlenih kao važan kriterij ocjenjivanja, umjesto jednakosti prema svima	3
Ispraviti 'bugove' u PMU aplikaciji	3
Pojednostavniti pravdanje	3
Revidirati kriterije za emisije u kategoriji javnog informiranja	3
Financijsko pravdanje zakomplicirano je s previše pojedinačnih troškovnih stavki koje se traže	2
Natječaj raspisati na dulje razdoblje 2+ godine	2
Pojačati poticaje za neprofitne medije	2
Povećati postotak HRT pristojbe koji je namijenjen Fondu	2
Povećati poticaje za privatne radijske postaje, u odnosu na one u vlasništvu lokalne samouprave	2
Promijeniti tražena trajanja emisija	2
Provesti natječaje na vrijeme (do kraja tekuće godine za sljedeću godinu), radi lakšeg planiranja obveza	2
Skraćivanje vremenskog odmaka od odluke do isplate	2
Smanjiti papirologiju i sve digitalizirati	2
Ostalo	27
UKUPNO	127

5. Rasprava i zaključak

Ako pogledamo ukupne rezultate ovoga istraživanja, u koje je bilo uključeno 87,5% radijskih nakladnika koji su dobili sredstva Fonda, može se sa sigurnošću reći kako su radijski nakladnici zadovoljni Fondom za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija. No, ipak treba imati jednu činjenicu na umu koja je mogla utjecati na samo istraživanje, iako je anketa bila anonimna te se vjeruje kako su nakladnici odgovarali iskreno i bez zadržke. Anketu je provela sama Agencija za elektroničke medije koja upravlja sredstvima Fonda, kako je i pojašnjeno u ovom članku. Ali ipak ako se uzmu visoki postotci zadovoljnih korisnika Fonda ova bi pretpostavka ipak mogla u većoj mjeri biti isključena.

Ako se gleda ukupan iznos sredstava koji se iz ovoga Fonda izdvaja za radijske postaje, može se zaključiti kako je on visok - iznosi 15.508.222,08 kuna, odnosno 45% od ukupnih sredstava. Kada se uspoređi taj iznos s iznosom koji su dobile televizije, 15.374.000,00 kuna, može se zaključiti kako radijske postaje pojedinačno dobiju manje sredstava nego televizije budući da je sredstva dobio 121 radijski nakladnik nasuprot 24 televizijska nakladnika. Najviše podrške nakladnici su dobili za realizaciju emisija informativnog sadržaja, nešto više od 32% od ukupnih sredstava namijenjenih radijskim nakladnicima.

Radijski nakladnici su visokim postotkom ocijenili svoje zadovoljstvo Fondom. Kada se pogleda drugo pitanje onda to zadovoljstvo u nekom postotku opada jer se pitanje ticalo zadovoljstva dobivenim sredstvima iz Fonda. Tako se vidi da je oko 76% radijskih nakladnika vrlo ili uglavnom zadovoljno dobivenim sredstvima, ali je distribucija odgovora malo drugačija – 20,95% vrlo zadovoljnih i 54,29% uglavnom zadovoljnih, njih 15,24% nije niti zadovoljno niti nezadovoljno, dok je uglavnom nezadovoljno njih 8,57%, a vrlo nezadovoljno manje od 1%. Ovi se podaci i zaključak ne podudaraju sa zaključkom ranijeg istraživanja iz 2018. u kojem se navodi da su nakladnici nezadovoljni visinom dodijeljenih sredstava. Moguće je da bi rezultati bili drugačiji da se postavilo i pitanje koliko su zadovoljni načinom raspodjele sredstava po medijima, ali i po nakladnicima, a što bi se moglo analizirati u idućem istraživanju.

Radijski nakladnici isto tako u najvećem postotku kažu da sredstva Fonda značajno ili uglavnom utječu na njihovo poslovanje. To je svakako bitno kada se vidi postotak udjela sredstava Fonda u njihovim ukupnim prihodima po djelatnosti. Za nešto manje

od polovice radijskih nakladnika ova sredstva čine 10 do 19% njihovih ukupnih prihoda od medijske djelatnosti, a u drugoj polovici su oni kojima ova sredstva čine više od 20% prihoda. Budući da je oko 12,70% onih medija kod kojih sredstva Fonda čine više od 30% od sredstava prihoda postavlja se pitanje bi li te radijske postaje uopće mogle poslovati da nemaju ta sredstva. Do sličnog zaključka došlo se i prošlim istraživanjem u kojem je rečeno kako manji radijski nakladnici, ali i drugi elektronički mediji, Fond smatraju okosnicom svoga rada. Ovim se istraživanjem može potvrditi i zaključak iz prošlog istraživanja „da su lokalni mediji konstantno podkapacitirani, kadar većinom radi multitasking, a novinarski rad je prekaran“ (Agencija za elektroničke medije, 2019) budući da gotovo 82% radijskih postaja ima do 10 zaposlenika i honorarnih djelatnika. Sami nakladnici upravo su na prvo mjesto kao najvažniju odliku ovoga Fonda istaknuli da Fond pomaže opstanku medija, ali i potiče proizvodnju emisija koje nisu isplative.

Kada je riječ o temama koje su radijskim nakladnicima drugi izbor nakon informativnih emisija, osobito su zanimljivi podaci o emisijama koje su radijski nakladnici najmanje izabrali. Nitko od nakladnika nije odabrao temu rodni identitet i spolna orijentacija, a njih 1,90% odabrao je temu rodna ravnopravnost. Moglo bi se postaviti pitanje zašto je tako mali broj onih koji su odabrali ove teme. Samo se može pretpostaviti da su to teme koje nije lako raditi, ali isto tako da su to teme koje vrlo vjerojatno u manjim lokalnim sredinama u kojima radijski nakladnici emitiraju programe nisu zanimljive ili su i dio tabu tema. No, ovo bi svakako mogla biti tema nekog posebnog istraživanja. Da se ove teme „slabo prate“ pokazuju i sami financijski pokazatelji jer se vidi da njih prijavljuje mali broj nakladnika, a samim time se za te teme odvaja i najmanje sredstava.

Radijski nakladnici su plebiscitarno zadovoljni suradnjom s Agencijom prilikom prijave i pravljanja emisija. Upravo su dobru suradnju s Agencijom istaknuli kao jednu od najboljih odlika Fonda. Odgovori na pitanje Mislite li da sadašnji model Fonda treba promijeniti i osmisliti drugačiji model pokazuju puno manje unisonosti nego na svim prethodnim pitanjima. Najveći postotak radijskih nakladnika se niti slaže niti ne slaže s ovom tvrdnjom, njih 29,52%, 35,24% se u potpunosti ili uglavnom slaže, a isto toliko se uglavnom ili u potpunosti ne slaže. Najveći broj nakladnika je u odgovaranju na pitanje što bi promijenili u Fondu, izuzmemo li odgovore da ne treba mijenjati ništa, naveli da bi trebalo osigurati više sredstava jer dobiju manje novaca nego su tražili.

Zaključak je isto tako da nezavisne varijable nisu bitno utjecale na odgovore, tj. ne može se naći bitna poveznica između te dvije nezavisne varijable i odgovora. Mogu se samo vidjeti neki trendovi na pojedinim pitanjima. Tako se zaključuje da su radijski nakladnici koji pokrivaju koncesijsko područje do 5.000 stanovnika najzadovoljniji Fondom. Također se može zaključiti da su iznosom koji dobiju iz Fonda opet najzadovoljniji oni najmanji i kada je riječ o koncesijskom području i broju zaposlenih, ali najmanji isto u najvećem omjeru ističu da fondovska sredstva znatno utječu na njihovo poslovanje. Ovo samo još jednom potvrđuje pretpostavku da je Fond vrlo važan upravo najmanjima čiji je daljnji rad upitan bez sredstava Fonda.

Nakon ove rasprave i pojedinih zaključaka opravdano se može reći da su pretpostavke o važnosti Fonda za radijske nakladnike potvrđene. Fond kao takav trebao bi, moguće s ponekim preinakama, opstati i ubuduće, a upravo odgovori koji su dali nakladnici mogu biti vodilja u kojem pravcu bi se Fond trebalo mijenjati kako bi bio dodatno funkcionalan. Nepostojanje Fonda ne bi samo ugrozio medijski pluralizam i raznovrsnost, već i poslovanje značajnog broja radijskih postaja u Republici Hrvatskoj.

Literatura

- Agencija za elektroničke medije (2019). *Analiza društvenog utjecaja Fonda za pluralizam i raznovrsnost elektroničkih medija*. Preuzeto s https://www.aem.hr/wp-content/uploads/2019/02/AEM_Studija-utjecaja-Fonda-2013.-2015..pdf. Pristupljeno 15. studenoga 2020.
- Agencija za elektroničke medije (2020). *TV nakladnici. Agencija za elektroničke medije*. Preuzeto s <https://pmu.e-mediji.hr/Public/PregledTvNakladnici.aspx>. Pristupljeno 11. studenoga 2020.
- Izvješće o radu Agencije za elektroničke medije za 2019. godinu
- Pravilnik o fondu za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija, NN 150/13, 02/17
- Zakon o elektroničkim medijima, NN 153/09, 84/11, 94/13 i 136/13

Vanja Gavran

Vanja Gavran član je Vijeća za elektroničke medije. Doktorand je na Doktorskoj školi komunikologije Sveučilišta u Osijeku te stručni suradnik na Fakultetu hrvatskih studija u Zagrebu. Rodom je iz Posušja (Bosna i Hercegovina) gdje je završio osnovnu i srednju školu. Na Hrvatskim studijima diplomirao je 2001. sociologiju i kroatologiju. U svojoj karijeri najviše se bavio poslovima odnosa s javnošću. Bio je glavni tajnik Hrvatskog kulturnog društva Napredak, a potom rukovoditelj Odjela za korporativne komunikacije Hrvatskih telekomunikacija u Mostaru. Radio je i kao voditelj i kao novinar na Federalnoj televiziji te na Al Jazeera Balkans. Zamjenik je glavnog tajnika Međunarodne paneuropske unije.